

- дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 /Панова Наталя Сергіївна. — Одеса, 2008. —141 с.
3. Васильев Р. Ф. Правовые акты органов управления. – М.: Юрид. лит., 1970. – С. 16-17.
  4. Габричидзе Б. Н., Елисеев Б. П. Российское административное право. – М.: НОРМА-ИНФРА-М, 1998. – 607 с.
  5. Габричидзе Б. Н. Основы государственной власти современной России. – М.: Дашков и К, 2003. – 365 с.
  6. Череп А. В., Пухальська А. П. Державне регулювання діяльності у сфері правової охорони та захисту прав інтелектуальної власності//Вісник Університету банківської справи Національного банку України – 2011, No 1 (10). – с. 360
  7. Комітету Верховної Ради України – Інтернет ресурс: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site/p_komitis
  8. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України – Інтернет ресурс: http://www.kmi.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=43145
  9. Офіційне представництво Президента України, Указ про затвердження положення про Державну службу інтелектуальної власності України №436/2011 – Інтернет ресурс: <http://www.president.gov.ua/documents/13415.html>
  10. Наказ від 24.11.2009 “Про затвердження Програми скоординованих дій правоохоронних та контролюючих органів по боротьбі з незаконним виробництвом, розповсюдженням і реалізацією аудіо- і відеопродукції, компакт-дисків, інших об’єктів права інтелектуальної власності та для забезпечення захисту прав УСФА” – Інтернет ресурс: <http://ministerstva.xrtmp.com/document/19390%20%CC%CE%CD%3A%20%CD%E0%EA%E0%E7%20%B91055%20491%20753%201120%20656%2052/>
  11. Інтерв’ю голови Державного департаменту інтелектуальної власності Миколи Паладія газеті “Світ”, № 35-36 (398-399) вересень 2005 р. – Інтернет ресурс: www.sips.gov.ua/ua/svit
  12. Головка О. М. Адміністративна відповідальність за порушення прав на об’єкт права інтелектуальної власності//дис. к.ю.н. – Ірпінь, 2009 – 95 с.
  13. Організаційні засади ДСБЕЗ – Інтернет ресурс: www.naiiu.i.kiev.ua/tslc/pages/arm/operatpr/orgzas/r1.html
  14. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування// Г. О. Андрощук (упорядкування). — К. : Парламентське вид-во, 2007. — С. 107
  15. Судова експертиза прав інтелектуальної власності: збірник питань /За ред. П.П.Крайнева/- К.: НДЦСЕПІВ, 2006. -18 с.
  16. Невінчаний І. Засоби протидії недобросовісній конкуренції у сфері інтелектуальної власності//Вісник Антимонопольного комітету України - №2 (37) – 2010. – 215 с.
  17. Користін О.Є. Економічна безпека – Інтернет ресурс: http://pidruchniki.ws/15840720/ekonomika/ekonomichna_bezpeka_-_koristin_oye
  18. Закон України “Про службу безпеки” від 25.03.1992 №2229 – Інтернет ресурс: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>
  19. Постанова Верховної Ради “Про Рекомендації парламентських слухань “Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування”//Вісник Верховної Ради України (ВВР) – 2007, № 45 - 524 с.
  20. Глухівський Л. Й. Правова охорона об’єктів промислової власності: етапи становлення та розвитку//Наука та інновації. - 2010. Т. 6. No 4. - С. 46—50

УДК: 343.915

А.О.Джужа
здобувач НАВС

РАННЯ ПРОФІЛАКТИКА ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ НЕПОВНОЛІТНІХ

Розглядаються питання ранньої профілактики девіантної поведінки неповнолітніх, досліджується питання попередження безпритульності, з’ясовується роль державних та недержавних установ та організацій у даній профілактиці.

Ключові слова: девіантна поведінка неповнолітніх, рання профілактика, попередження безпритульності, виховні установи, діяльність державних та недержавних установ.

Рассматриваются вопросы ранней профилактики девиантного поведения несовершеннолетних, исследуется вопрос предупреждения бесприютности, уясняется роль государственных и негосударственных учреждений в данной профилактике.

Ключевые слова: *девиантное поведение несовершеннолетних, ранняя профилактика, предупреждение беспризорности, воспитательные учреждения, деятельность государственных и негосударственных учреждений.*

The article deals with the issues of early prevention of juvenile criminal behavior, prevention of homelessness, activities of public and private institutions and organizations in the present prevention.

Key words: *deviant behavior of juveniles, early prevention, prevention of homelessness, educational institutions, the activities of governmental and nongovernmental agencies.*

Постановка проблеми. Набагато ефективніше попередити злочин заздалегідь, впливаючи на людину, середовище, суспільство, нейтралізуючи «групу ризику», мікросередовище і макросередовище соціальних відносин. Мабуть це і можна позначати як ранню профілактику правопорушень.

Нею займається (точніше повинні займатися) багато організацій і дитячі виховні установи, школа, молодіжні об'єднання, комісії у справах неповнолітніх, міліція, прокуратура, юстиція, виробничі колективи. Чимала роль у цьому належить родині, родичам, сусідам, колегам [1].

Стан дослідження. Дослідженню питань профілактики девіантної поведінки неповнолітніх, в тому числі ранній, присвятили свої праці Гілінський Я., Закалюк А.П., Благая А.Б, В.М. Кудрявцев, В.В. Голіна, А.П. Закалюк, Т.С. Барило, І.М. Даньшин, О.М. Джуца, А.І. Долгова, Г.М. Мінковський, В.П. Ємельянов, Н.С. Юзікова, Н.В. Яницька та інші. Проте, проблема девіантної поведінки неповнолітніх залишається недостатньо розробленою.

Виклад основних положень. Кримінологи [2] в ранній профілактиці виділяють п'ять основних напрямів індивідуальної роботи з особою, на яку спрямовані профілактичні дії:

1. **Перший** - знайомство з особою і її оточенням. Це по суті справи встановлення того факту, чи знаходиться дана людина в «групі ризику»; з ким спілкується; як поводить себе вдома, у школі, на роботі; які основні риси його характеру.

Уповноважений на те дільничний інспектор повинен знати більшу частину громадян, які проживають на його дільниці, особливо тих, хто перебуває в несприятливих соціально-побутових умовах.

Велике значення тут має індивідуальне прогнозування поведінки підлітка.

2. **Другий** - заходи індивідуальної профілактики. Якщо особа, про яку йде мова, дійсно неблагополучна, потрібні регулярні зустрічі з нею, проведення профілактичних бесід, переконання і роз'яснення ситуації для того, щоб змінити антисуспільну спрямованість (установку) особи.

Надавати йому допомогу - у влаштуванні до школи або на роботу, в уникненні шкідливих звичок (алкоголю, наркотиків), у зміні кола знайомств, що призводять до антигромадського, злочинного способу життя. Цю допомогу можуть надати комісії у справах неповнолітніх, а якщо справа стосується дорослих, то не одна лише міліція, а й адміністрація підприємства, району, області, громадські об'єднання.

Позитивно зарекомендувала себе така форма профілактичної роботи, як закріплення за підлітками, які стоять на обліку в органах внутрішніх справ, вихователів-наставників.

3. **Третій** - заходи з припинення правопорушень незлочинного характеру - з тим, щоб уникнути більш серйозних, злочинних дій. Це - притягнення до адміністративної відповідальності, примусового лікування, влаштування підлітка до спеціальної навчально-виховної установи тощо.

4. **Четвертий** - заходи щодо запобігання злочинів, що готуються. Вони приймаються спільно з оперативними співробітниками міліції і полягають у тому, щоб схилити особу до відмови від задуманого злочину (переконання; розвінчання лідерів злочинних груп; роз'єднання цих груп тощо). Іноді однієї профілактичної бесіди (особливо якщо мова йде про підлітка) виявляється досить для того, щоб відвернути людину від «злочинної кар'єри», але здебільшого таку бесіду треба доповнювати конкретною допомогою: у працевлаштуванні, організації дозвілля, отриманні житла і т. п.

5. **П'ятий** - контроль і перевірка ефективності індивідуальної профілактичної роботи. Для цього міліція або комісія у справах неповнолітніх направляють офіційні запити про поведінку особи за місцем проживання, роботи, навчання, а також опитують оточуючих осіб про його поведінку і спосіб життя. На основі цієї перевірки можна дійти висновку, чи варто продовжувати розпочаті заходи або їх можна припинити.

Можливо й інше: перейти до більш інтенсивних спроб утримати людину від злочинів. Так як людина формується в навколишньому середовищі, раннє попередження злочинів може і повинно бути націлене також на це середовище з тим, щоб формування особистості в ньому відбувалося нормально і успішно. У нас і за кордоном накопичений досвід сімейної та шкільної профілактики, який можна коротко охарактеризувати наступним чином:

1. Підтримка сім'ї.

У розвитку сім'ї є періоди, коли вона перебуває в стані великої напруженості (хвороба близьких, намітилося розлучення батьків, трагічна подія і т.п.). У таких випадках родині потрібні кваліфіковані консультації, поради лікаря, юриста, соціального працівника, а нерідко і матеріальна допомога.

У США діє програма «будівництво сім'ї» [3], де професійні працівники соціальної сфери (педагоги, психологи) шефтують над важкими підлітками, сім'ями, відвідуючи їх 20 годин на тиждень і залучаючи в разі потреби інших фахівців. За рік роботи за цією програмою вдалося зберегти 70 % конфліктних сімей.

2. Попередження безпритульності.

Труднощі в сім'ї часто сприяють тому, що підліток йде з дому. У результаті він може бути залучений у злочинне середовище, часом навіть заради виживання. Для таких утікачів, якщо не вдається їх повернути в сім'ю або це недоцільно (батьки - алкоголіки, наркомани, злочинці), є будинки-інтернати, а в ряді країн (Франція, Великобританія) [4] створюються спеціальні молодіжні та підліткові центри. Ці діти живуть і навчаються, не перебуваючи під вартою і маючи право в будь-який момент залишити цю установу.

У Нідерландах до поліцейських дільниць прикріплені працівники соціальної сфери. Дізнавшись про затримання підлітка-втікача з дому, вони беруть на себе вирішення конфліктної ситуації в сім'ї чи школі та здійснюють заходи щодо подальшого повернення підлітка у сім'ю.

Контроль за неблагополучними сім'ями.

Важливе значення слід надавати шкільним проблемам, вирішення яких сприяє запобіганню злочинів. Кримінологія [5] вважають, що для цього треба використовувати три основні підходи:

1) підвищення рівня освіти та виховання в школі. Класні уроки повинні викликати інтерес у школярів, спонукати їх до навчання, а не відвертати від нього, як це буває. Заохочення інтересу до шкільної програми сприяє розвитку і заохоченню самостійності й ініціативи учнів;

2) забезпечення регулярного відвідування занять. Увага педагогів, інспекторів міліції, співробітника комісії у справах дітей має бути спрямована насамперед на виявлення причин прогулів;

3) запобігання неправильної поведінки поза школою. Якщо підліток поза школою спілкується із злочинним угрупованням, пристрасився до алкоголю чи наркотиків, треба негайно ставити його на профілактичний облік у комісії в справах дітей і застосовувати заходи індивідуальної профілактики.

Робота з населенням

Профілактична робота з населенням переслідує дві мети: попередження можливих жертв злочинів (віктимологічна профілактика) та сприяння органам правопорядку у боротьбі з ними.

У зарубіжних країнах [6] використовуються найрізноманітніші методи досягнення цих цілей. У місті Магдебурзі (Німеччина) магістрат і місцеве благодійне товариство «Жінки і сім'я» створили союз добровільних охоронців, яких можна запросити, щоб вони провели додому по темних вулицях після вистави, відвідування гостей або вечірньої роботи. Ця допомога надається безкоштовно, витрати несе міська влада. За час існування товариства (з 1991 року) воно надало допомогу понад 100 тис. громадянам.

У нашій країні за допомогою звертаються в міліцію або прокуратуру, і то здебільшого тоді, коли виникла досить реальна загроза насильства чи воно вже здійснилося. І навіть в цих випадках багато громадян ведуть себе вкрай непослідовно.

У Канаді, США, Великобританії [7] на загальнонаціональному рівні діють спеціальні організації, які займаються наданням допомоги та підтримки жертвам злочинів. У їх числі «Американська національна організація допомоги жертвам», англійська «Національна асоціація допомоги жертвам» та ін.

Для надання матеріальної допомоги постраждалим від злочинів у ряді країн виділяються спеціальні державні асигнування. У Великобританії [8] на потреби жертв злочинів за три останні роки виділено 15 млн фунтів стерлінгів. Тільки у місті Онтаріо (Канада) за один рік витрачено 8,5 млн канадських доларів.

Створені і самостійні організації громадян для допомоги жертвам злочинів. У США [9], наприклад, утворено більше 10 тис. груп потерпілих, які об'єдналися в «Рух» з центром у Вашингтоні.

У Німеччині організовано кримінологічний «всеобуч», який охоплює не тільки поліцейських, суддів і прокурорів, а й учителів, державних службовців місцевої влади, соціальних працівників. Навчання громадян боротьбі зі злочинністю доповнюється в США і Європі активною пропагандою, яка спрямована проти вживання алкоголю, наркотиків, а останнім часом - і куріння. Цивільні патрулі, які озброєні відеокамерами, відвідують місця поширення наркотиків (стадіони, бари, дискотеки тощо) і фіксують на відео осіб, які продають «білу смерть»

Висновок. У нашій країні в останні роки, як уже згадувалося, відновлюються різні форми профілактичної роботи з населенням. Однак це відбувається повільно, та й до того ж далеко не у всіх регіонах. Між тим, тільки опора на громадськість, активність широкого кола громадян в змозі зробити профілактику злочинності по-справжньому ефективною. Враховуючи загальновідомий факт, що злочинність неповнолітніх – це резерв дорослої злочинності, саме питанням ранньої профілактики протиправної поведінки неповнолітніх, вчасному виявленню причин та умов, що сприяють її формуванню, повинна приділятися значна увага, адже це дозволить ефективно організувати роботу державних та недержавних органів та установ та знизити рівень злочинності неповнолітніх.

Література

1. Гилинський Я. *Девіантологія: соціологія преступності, наркотизма, проституції, самоубійств і других «отклонений»*. - 2-е изд., испр. и доп. -СПб: Изд-во Р. Асланова «Юридический центр Пресс», 2007. - С. 443.

2. Закалюк А. П. *Общественное воздействие и предупреждение правонарушений*. К. : Наукова думка, 1975. - С. 220-221;
3. Алексеев А. И., Герасимов С. П., Сухарев А. Я. *Криминологическая профилактика : теория, опыт, проблемы : монография*. - М. : НОРМА, 2001. - С.208-209.
4. Благая А.Б. *Полицейские проблемы домашнего насилия: анализ зарубежной и отечественной практики // Право і безпека*. - 2005. - №4—1. - С. 44-46.
5. Шкунова Т. В. *Ювенальная юстиция в социологической перспективе // Изв. вузов. Правоведение*. - 2001. - № 3. - С. 178-184.
6. *Правові та кримінологічні засади запобігання насильства в сім'ї: Навч. посібник / За ред. О. М. Джужі, І. В. Опришка, О. Г. Кулика*. - К. : НАВСУ, 2005. - С. 123.
7. Герасимов С. *Предупреждение преступности : теория, опыт, проблемы // Законность*. - 2002. - № 2. - С. 2-7.
8. Литвинов А.М., Гавриш Т.О. *Профилактика преступлений : от теории к практике*. - М. : ИКФ «Экмос», 2003. - С. 159.
9. Квашиц С.Е., Вавилова Л.В. *Зарубежное законодательство и практика защиты жертв преступлений*. - М. : ВНИИ МВД России, 1996. - 119 с.
10. *Криминальная полиция советует как не стать жертвой преступления*. -К. : «Гражданский мир», 1992. - 95 с.
10. Джужа А. Н. *Проблемы международного сотрудничества органов внутренних дел в противодействии наркобизнесу // Международное сотрудничество правоохранительных органов в предупреждении и борьбе с транснациональной преступностью: Материалы международной научно-практической конференции (5-6 ноября 2009 г.)*. - Кишинев, 2009. - С. 63-67.

УДК 342.95(477)

С.С.Гнатюк

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри конституційного, адміністративного та
міжнародного права Львівського державного
університету внутрішніх справ*

ДИСЦИПЛІНАРНЕ ПРОВАДЖЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОМУ ПРОЦЕСІ

На підставі аналізу та узагальнення результатів науково-теоретичних досліджень та нормативно правового регулювання дисциплінарного провадження розкривається питання його місця у структурі адміністративно-процесуального права та адміністративно-деліктного процесу зокрема

Ключові слова: *процес, провадження, примус, адміністративно-деліктний процес, дисциплінарне провадження, стадія.*

На основании анализа и обобщения результатов научно-теоретических исследований и нормативно правового регулирования дисциплинарного производства раскрывается вопрос его места в структуре административно-процесуального права и административно-деликтного процесса в частности.

Ключевые слова: *процесс, производство, принуждение, административно-деликтный процесс, дисциплинарное производство, стадия.*

Based on the analysis and synthesis of scientific and theoretical research and normative regulation of disciplinary proceedings disclosed question his place in the structure of the administrative procedure law and administrative process, including tort

Keywords: *process, implementation, enforcement, administrative and tort process, disciplinary proceedings, statute, proceedings stage.*

Постановка проблеми. Забезпечення належного режиму дисципліни та законності в сфері державної служби є невід'ємною складовою реалізації основоположних конституційних принципів та засад функціонування інституту державної служби. Процесуальний порядок вирішення питання про дисциплінарну відповідальність дає можливість оперативно впливати на недоліки в діяльності державних службовців, мобілізувати їх на якісне виконання покладених на них обов'язків.